

บันทึก

เรื่อง ขอให้ตีความพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือนฯ พ.ศ.๒๔๘๙
(กรณี ร.ต.ยศทวี อโศกพล)

ตามหนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒๑๑๗/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๐๒ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาของกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับการตีความพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือนฯ (กรณี ร.ต.ยศทวี อโศกพล) ซึ่งกระทรวงกลาโหมมีความเห็นขัดแย้งกับกระทรวงการคลัง กล่าวคือ ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ปรากฏว่า ร.ต.ยศทวี อโศกพล ข้าราชการกระทรวงกลาโหมได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๑ ต่อมากองทัพบกได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๐๑ ให้เลื่อนเงินเดือน ร.ต.ยศทวี อโศกพล จากชั้นหนึ่งเป็นชั้นสองตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๑ กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า ร.ต.ยศทวี อโศกพล คงรับเงินเดือนชั้นหนึ่งเพราะคำสั่งเลื่อนเงินเดือนของกองทัพบกออกภายหลังวันที่ ร.ต.ยศทวี อโศกพลฯ ถึงแก่กรรม ซึ่งข้าราชการที่สิ้นชีวิตแล้วถือว่า เป็นการพ้นสภาพของข้าราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการภายหลังที่ผู้นั้นพ้นจากการเป็นข้าราชการแล้ว ไม่มีผลใช้บังคับแก่ผู้นั้น ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการเลื่อนเงินเดือนหลวงรัตนศาสตร์สมบูรณ์ ข้าราชการตุลาการยอมรับหลักการอยู่ นอกจากนั้น กระทรวงการคลังยังได้ยกกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๕๔ (พ.ศ. ๒๕๐๐) ว่าด้วยการเลื่อนขึ้นเงินเดือน และฉบับที่ ๑๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๑) ว่าด้วยการเลื่อนอันดับเงินเดือนประกอบด้วย โดยมีความเห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ.๒๔๙๖ จะได้บัญญัติไว้ว่า ราชการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบแบบแผนก็ตาม แต่เนื่องจากข้อบังคับหรือระเบียบของกระทรวงกลาโหมไม่ได้กำหนดไว้สำหรับกรณีเช่นนี้ จึงควรนำหลักเกณฑ์สำหรับข้าราชการด้วยกันมาใช้บังคับ แต่กระทรวงกลาโหมมีความเห็นว่า โดยที่มาตรา ๑๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินที่จ่ายควบกับเงินเดือน เบี้ยหวัดบำเหน็จ บำนาญ และเงินประเภทอื่นที่จ่ายเป็นลักษณะเงินเดือน พ.ศ. ๒๔๘๙ บัญญัติว่า การเบิกจ่ายเงินเดือนข้าราชการในกรณีที่มีการเลื่อนชั้น ให้เบิกจ่ายได้ตั้งแต่วันที่ระบุไว้ในคำสั่งของผู้มีอำนาจ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม พ.ศ.๒๔๙๖ ก็ได้บัญญัติว่า ราชการกระทรวงกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบแบบแผน และในกรณีนี้ข้อเท็จจริงมีว่า การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนเป็นบำเหน็จประจำปี กระทรวงกลาโหมได้ถือตาม “ระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการพิจารณาบำเหน็จประจำปีสำหรับข้าราชการกลาโหม” ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงงานในปีที่ล่วงมาแล้ว คือ ก่อนเวลาที่ ร.ต. ยศทวีฯ ถึงแก่กรรมการที่มีคำสั่ง

เลื่อนบำเหน็จซ้ำในครั้งนี้ ก็เพราะนายทหารผู้นี้กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งตามข้อ ๓๒ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยนักเรียนนายร้อยสำรอง พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้กำหนดให้รอการพิจารณาบำเหน็จไว้ก่อน ต่อเมื่อจบการศึกษาแล้ว และผลปรากฏว่าสอบได้จึงได้รวบรวมคำสั่งเลื่อนบำเหน็จประจำปีอีกครั้งหนึ่ง เป็นครั้งที่สองต่างหากจากคำสั่งเลื่อนบำเหน็จตามปกติครั้งแรก หลักการนี้กระทรวงกลาโหมได้อธิบายปฏิบัติมานานแล้ว และกระทรวงการคลังก็ได้เคยทักท้วงแต่ประการใด กฎ ก.พ. ทั้งสองฉบับที่กระทรวงการคลังอ้างถึง ไม่อาจนำมาใช้กับกระทรวงกลาโหมได้ และในกฎ ก.พ. นั้นเอง ก็ยังมีข้อระบุให้ใช้บังคับแก่กระทรวงทบวงกรมฝ่ายพลเรือนเท่านั้น นอกจากนั้นการพิจารณาอนุมัติการเลื่อนบำเหน็จ ก็ได้กระทำโดยคณะกรรมการพิจารณาบำเหน็จประจำปีของกองทัพบกตั้งแต่ในขณะที่ยนายทหารผู้นี้ยังมีชีวิตอยู่ และมีสภาพเป็นข้าราชการ มิได้พิจารณาภายหลังที่นายทหารผู้นี้ถึงแก่กรรมแล้ว ดังนั้นคำสั่งเลื่อนเงินเดือนของกองทัพบก จึงมีผลตามกฎหมาย ร.ต. ยศทวิฯ จึงได้รับเงินเดือนชั้นสอง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้ ตามข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่ามีปัญหาที่เป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยอยู่เพียงข้อเดียว คือ คำสั่งผู้บังคับบัญชาที่กระทำในภายหลังวันที่ข้าราชการได้พ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการไปแล้วมีผลใช้บังคับได้เพียงใด ซึ่งเรื่องทำนองเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองพิเศษ) ได้เคยพิจารณาวินิจฉัยมาแล้ว คือ เรื่องตีความพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ (กรณี ส.ท.บุญส่ง อุไรรักษ์) ดังปรากฏในบันทึกส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ กท. ๑๐๒๕/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๐๒ ในกรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาขอยืนยันความเห็นดังกล่าว คือ การพิจารณาบำเหน็จความชอบในกรณีปกติเป็นการพิจารณาถึงงานที่ได้ปฏิบัติมาในรอบปีที่แล้ว โดยคำนึงถึงความอดุสาหะ ความสามารถในการปฏิบัติตามวินัย ตลอดจนคุณภาพและปริมาณของงานของข้าราชการผู้นั้นเป็นสำคัญ ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ข้าราชการย่อมได้รับการเลื่อนเงินเดือนตั้งแต่ต้นปี คือ วันที่ ๑ มกราคม เป็นต้นไป แต่เนื่องจากวิธีดำเนินการในการออกคำสั่งนั้น อาจมีการช้าเพราะต้องมีการพิจารณาและเสนอผู้บังคับบัญชาต่อ ๆ กันไปโดยลำดับ ด้วยเหตุนี้คำสั่งเลื่อนเงินเดือนจึงจำต้องออกในภายหลัง ซึ่งมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือนเงินที่จ่ายควบกับเงินเดือน เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ และเงินประเภทอื่นที่จ่ายเป็นลักษณะเงินเดือน พ.ศ. ๒๔๘๙ ก็ได้บัญญัติยอมรับให้เบิกจ่ายเงินเดือนในกรณีที่มีการเลื่อนชั้นและเลื่อนลำดับได้ตั้งแต่วันที่ระบุไว้ในคำสั่งของผู้มีอำนาจ นอกจากนั้นคำสั่งในกรณีเลื่อนเงินเดือนเป็นคำสั่งถึงผู้มีหน้าที่ในการเบิกจ่ายเงินเดือน หากใช้เป็นคำสั่งที่จะให้ข้าราชการที่ได้รับการเลื่อนเงินเดือนนั้นปฏิบัติตามอย่างหนึ่งอย่างใดในหน้าที่ราชการไม่ ดังนั้นการพ้นสภาพการเป็นข้าราชการก่อนวันออกคำสั่งแต่ภายหลังวันที่ระบุในคำสั่งให้ได้รับการเลื่อนเงินเดือน ไม่ว่าจะการพ้นสภาพนี้จะเนื่องมาจากการตาย ลาออก หรือครบเกษียณอายุก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งนั้นเสียไป ทั้งนี้เพราะคำสั่งเลื่อนเงินเดือนมีผลใช้บังคับก่อนเวลาที่ข้าราชการนั้น ๆ พ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการ ดังนั้น ในกรณีนี้ ร.ต. ยศทวิ อโศกพล จึงได้รับเงินเดือนขึ้นเป็นชั้นสองตั้งแต่วันที่

๑ มกราคม ๒๕๐๑ ตามที่คำสั่งของกองทัพพระบุรีไว้ และเป็นเวลาที่ ร.ต. ยศทวี ยังคงรับราชการ
อยู่จนกระทั่งถึงแก่กรรมในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๐๑

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๐๒